

Grönstrategier

för Hässelholms stad och större stationsorter

Antagen och reviderad av kommunfullmäktige,
2017-09-25

► Innehåll:

Varför behövs en grön strategi?	1
Grön vision för Hässleholms kommun år 2030	3
Strategi: Förtäta grönt och kvalitativt	4
Strategi: Planera smart och robust	6
Strategi: Planera för hälsa och social hållbarhet	8

För mer information, lagstöd, internationella och regionala mål samt källhänvisningar, se *Beskrivning, underlag och lagstöd för grönstrategier för Hässleholms stad och större stationsorter.*

DIARIENUMMER: BN 2016-000764_KLK 2017/388
FASTSTÄLLT DEN: 2017-09-25 § 197
FASTSTÄLLT AV: KOMMUNFULLMÄKTIGE
FÖR REVIDERING ANSVARAR: BYGGNADSNÄMNDEN
FÖR UPPFÖLJNING ANSVARAR: BYGGNADSNÄMNDEN
DOKUMENTET GÄLLER FÖR: KOMMUNKONCERNEN
GILTIGHETSPERIOD: TILLSVIDARE
OMSLAGSBILD: HÄSSLEHOLMS KOMMUN
UTVECKLAT AV: YLVA HARTMAN MAGNUSSON, STADSBYGGNADSKONTORET
Antagen: Kommunfullmäktige 2017-09-25 § 197
Ersätter:
Kommunal författningssamling: H 15

► Varför behövs gröna strategier?

Sveriges befolkning växer, och Hässleholms kommun växer likaså. Mest ökar befolkningen i tätorterna och Hässleholms stad, inte minst tack vare de goda pendlingsmöjligheterna. År 2030 bor över 56 000 människor i kommunen. Grönstrategi för Hässleholms stad och större stationsorter är tänkt att bemöta de markanvändningsfrågor som uppstår i och med ett ökat befolkningstryck.

De senaste åren har *förtätning* varit ett ständigt återkommande begrepp. Städer ska växa inåt, inte ut över värdefull jord- och skogsbruksmark. Detta är i allra högsta grad relevant i Skåne, där jordbruksmarken är av nationellt högsta klass. När en stad växer utåt tas inte bara mark i anspråk till nya byggnader, det kräver även kostsamma utbyggnader av infrastrukturen. Om den befintliga stadsstrukturen istället förtätas, undviks onödigt stora investeringar i infrastruktur och bilberoendet beräknas minska, något som även ger positiva effekter på folkhälsan. En förtättningsprocess kan också leda till ett mer estetiskt tilltalande stadsrum. Förtätning ses kort sagt som ett hållbarare sätt att bygga städer.

Dock sätter förtätningen press på stadens grönytor och mellanrum. De gröna rummen riskerar att byggas bort eller fragmenteras. Park- och naturområden, i och kring våra tätorter, är en viktig värdeskapande rekreativ- och naturresurs som måste tas till vara. De bör inte oreflekterat exploateras bort i en iver att möta ett växande bostads- och verksamhetsbehov. Grönytor i tätbebyggda befintliga, eller planlagda områden, ska utvecklas så att de kan användas på bästa sätt.

En av de mest akuta frågorna som förtättningsprocessen ger upphov till är hur vi tar tillvara de ekosystemtjänster (se *Beskrivning, underlag och lagstöd för grönstrategier för Hässleholms stad och större stationsorter för begreppsförklaring*) som den gröna infrastrukturen kan bidra med till stadens hållbara utveckling.

Förtätning av staden kan leda till att mycket viktiga ekosystemtjänster byggs bort. De klimatförändringar vi står inför kräver en välplanerad grönstruktur som kan reglera såväl ökade regnmängder som temperaturtoppar.

Sist men inte minst behöver både djur och människor tillgång till varierande gröna miljöer och sammanhängande gröna stråk och kilar. Hälsofrämjande ekosystemtjänster kan bland annat bidra till att minska risken för stressrelaterade sjukdomar och stillasittande. För djur och andra levande organismer är den gröna infrastrukturen en fråga om överlevnad. För att skydda befintliga ekosystemtjänster och stärka nya, bör planeringen för desamma vara en utgångspunkt i den översiktliga planeringen, för att i framtiden nå en hållbar stadsutveckling.

Tillgång till effektiv infrastruktur och storslagen natur samt bostadsnära rekreativmöjligheter, utgör en stabil grund för möjligheten att leva klimatsmart och hälsosamt i Hässleholms kommun. Det innebär också att grunden redan är lagd för ett hållbart stadsbyggande idag och i framtiden, både ur ekologiskt, socialt och ekonomiskt hänseende.

Detta är utgångspunkter som grönstrategin är tänkt att behandla på en översiktlig nivå. De kommande grönplanerna för Hässleholms stad och de större stationsorterna, är tänkta att bemöta samma frågor på en geografiskt specifik nivå.

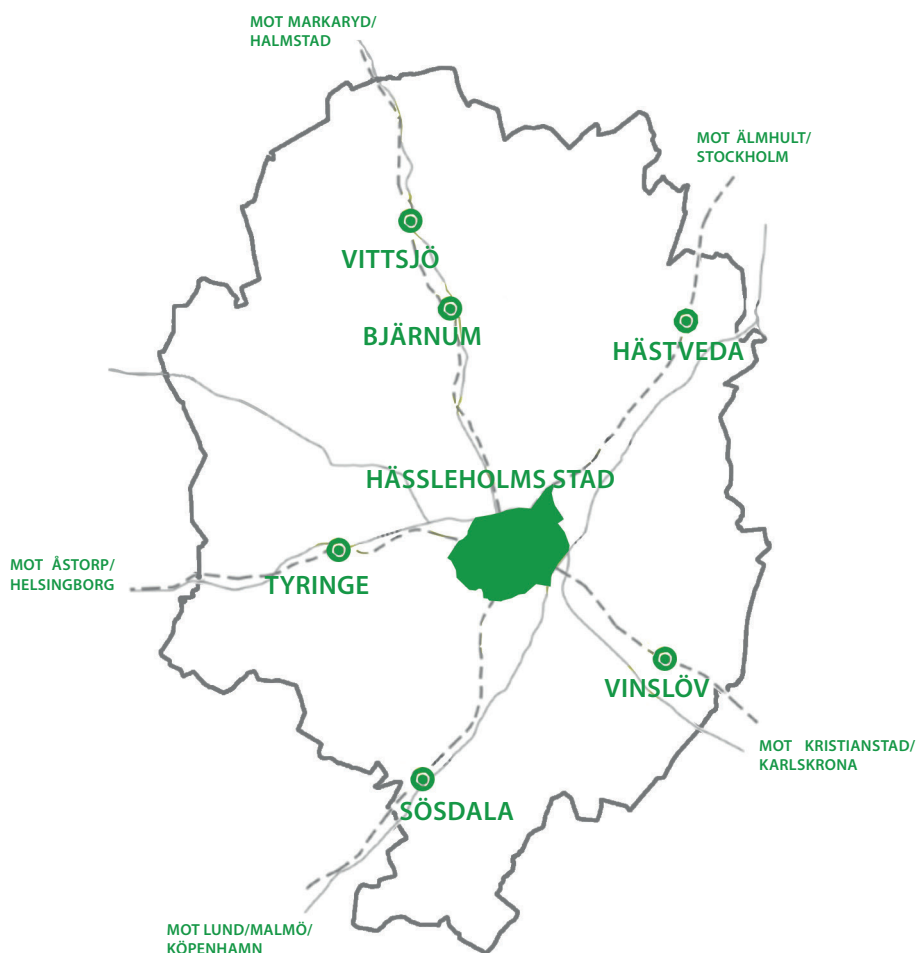
► Varför behövs en grön strategi?

Grönstrategins påverkansområde

Grönstrategin hanterar gröna strategifrågor som berör Hässleholms stad och kommunens sex största tätorter, Vittsjö, Bjärnum, Hästveda, Tyringe, Vinslöv och Sösdala. Alla dessa tätorter är sedan första halvan av 2010-talet även stationsorter. De fungerar som samlingsorter för omgivande landsbygd och har en bra grundservice, med exempelvis skolor och förskolor. Befolkningsmässigt ligger alla orter på över 1500 invånare.

I samband med framtagandet av fördjupningar av översiktsplanen för dessa stationsorter kompletteras Hässleholms stads grönplan med grönplaner för Tyringe, Vinslöv, Bjärnum, Sösdala, Vittsjö och Hästveda.

För mer information, lagstöd, internationella och regionala mål samt källhänvisningar, se *Beskrivning, underlag och lagstöd för grönstrategier för Hässleholms stad och större stationsorter*.

Schematisk karta över Hässleholms stad och de stationsorter som inbegrips i grönstrategin.

► Grön vision för Hässleholms stad och större stationsorter cirka år 2030

Målet för grönstrukturen i Hässleholms stad och större stationsorter är att de ska vara gröna och robusta med förutsättningar för människor att leva hållbart, klimatsmart och hälsosamt. Grönstrukturen i Hässleholms stad och större stationsorter ska bidra till klimatomfattig hållbarhet och biologisk mångfald, uppmuntra till rekreation och underlätta för möten mellan människor, samt utgöra en viktig pusselbit i byggandet av den täta och attraktiva staden och stationsorterna. Nedan beskrivs hur grönstrukturen i Hässleholms stad och större stationsorter kan komma att se ut, och användas runt år 2030. Visionen utgör också grunden för de gröna strategierna *Förtäta grönt* och *kvalitativt, Planera smart och robust* samt *Planera för hälsa och social hållbarhet*.

År 2030 har Hässleholm vuxit inåt på ett stadsmässigt sätt, samtidigt som kvaliteten på stadens parker och grönstråk har ökat genom innovativa och multifunktionella utformningar och ändamålsenlig skötsel. Stadens centrum återfinns just i den centrala stadsstrukturen runt Hässleholm C, inte i externa handelsområden. De resenärer som kommer till Hässleholms stad och större stationsorter med den effektiva och stabila tågtrafiken möts av gröna, robusta, urbana och vackra centrum, med en lättorienterad struktur tack vare tydliga grönstråk, naturliga formationer som åsar och siktlinjer. Det tillgängliga och vackra gång- och cykelnätverket är väl underhållet och leder från staden och de större stationsorterna, ut i den omgivande naturen, och tillbaka igen.

I alla kommunens stationsorter lever invånarna nära naturen men med tillgång till ett stadsmässigt, grönt och robust centrum som klarar av att hantera stor nederbörd och ge svalka vid värmeböljor. Det spelar inte längre någon roll i vilken stadsdel du bor, om du hyr din lägenhet eller äger ditt hus; högkvalitativa grönområden finns tillgängliga för alla. Ortens parker erbjuder en variation av karaktärer, det finns rekreativa möjligheter för gamla som unga, något som resulterat i både upplevda och faktiska hälsoförbättringar hos kommunens invånare. Skolor, förskolor, LSS- och särskilda boenden, har tillgång till välplanerade, lummiga gårdar, och ofta även till naturområden i anslutning till verksamheten.

Nya parker placeras strategiskt för att kunna möta stora regnmängder eller värmeböljor vid behov, och i övrigt fungera som oaser med välavvägda sociala och ekologiska funktioner.

Kommunen är väl medveten om värdet av närnaturen och förmedlar även detta till invånarna. I den gröna stadsplaneringen involveras invånare, näringsidkare och föreningsliv på ett sätt som bidrar till att medborgarnas upplevda och faktiska inflytande över sina områden ökar.

De särskilt värdefulla naturområden som omger och går in i Hässleholms stad och kommunens stationsorter har bevarats och skötts på ett sätt som gynnat djur- och växtliv, och genom gröna kilar kan såväl människor som djur röra sig in i, och genom, staden. Dessa områden har förädlats i och med den förtätning som skett. Parallellt har de ökat i värde och betydelse, inte enbart för kommuninvånarna, utan även på regional nivå. Hässleholms kommun är ett friluftsnävar i regionen, inte minst på grund av de för Skåne unika miljöer som inbjuder till vandring och rekreation. Hit åker människor från hela Öresundsregionen och till och med Europa, för att vandra längs någon av kommunens alla vandringsleder, varav flera är möjliga att nå direkt med tåg. I kommunen återfinns några av regionens vackraste naturområden, och en robust, högkvalitativ grönstruktur i staden och tätorterna, som bidrar till en hållbar utveckling i hela regionen.

► Strategi 1: Förtäta grönt och kvalitativt

KOMMUNEN SKA VERKA FÖR ATT:

Bevara särskilt värdefulla gröna rum och grönområden vid förtätning

KORT BESKRIVNING:

Hässleholm ska vara en tät och grön stad som värnar den befintliga, högkvalitativa grönskan. Varsamhet med befintlig grönstruktur bör iaktas vid exploatering och ny bebyggelse. Förtätning av staden och tätorterna, bör inte ske på bekostnad av värdefulla grönområden. Ny bebyggelse bör inte ske på bekostnad av befintliga parker. I de fall då detta inte kan undvikas ska förlusten av ett grönt rum, eller vissa specifika gröna värden, kompenseras. I de fall då grönområden eller parker klassats som extra värdefulla i respektive grönplan, ska dessa lämnas oexploaterade. Ny bebyggelse kan placeras intill värdefulla gröna områden och på så sätt bli mer attraktiv, men inte i dessa områden.

Utveckla en kompensationsmetod för bortexploaterade gröna värden

Kommunen bör ta fram en metod för hur ekosystemtjänster av olika slag, som försvinner vid förtätning, ska kompenseras. Detta är ett grannliga arbete som kräver omsorgsfulla överväganden. Metoder som grönytefaktor, Alnarpsmodellen och balanseringsprincipen kan användas för att säkra gröna kvaliteter vid ny exploatering. Kombinationer av modeller och metoder kan vara att föredra. Stadsbyggnadskontoret bör arbeta fram en kompensationsmetod i samarbete med berörda förvaltningar.

Återställa äldre grönstruktur och utveckla ny

Gaturummens grönstruktur, exempelvis alléer, ger struktur, ett historiskt djup och skönhet åt gaturummet. Samtidigt minskar de upplevda bullernivåer, reglerar hastigheten och sänker temperaturen i hårdgjorda miljöer. I de fall där trädrader finns etablerade ska dessa hållas intakta. Gräsremсор längs med gator kan med fördel planteras med träd eller buskar. Nyplanteringar i hårdgjord yta ska etableras och skötas med beprövade metoder som ger möjlighet till välutvecklade träd.

Eftersträva en mångfald av stora och små gröna rum av varierat slag och knyt samman dessa i ett rekreativt nätverk

Park- och rekreationsområden behöver knytas samman i ett nätverk i större utsträckning än idag. Natur- och kulturmiljöer behöver en egen sammanhängande infrastruktur, där människor kan röra sig. Inne i bebyggelsen kan man anlägga gröna stråk och alléer som knyter samman stadens parker med varandra och med naturen utanför. Visuella kopplingar, även anpassad belysning, kan ibland räcka för att uppleva att grönstrukturen sitter ihop. Gröna stråk bör finnas från stadens och stationsorternas ytterområden in till centrum, som ekrarna i ett hjul. Det har stor betydelse för invånarnas trivsel och välmående i kommunen och ökar möjligheten att lätt komma ut i naturen.

**KOMMUNEN SKA
VERKA FÖR ATT:**

KORT BESKRIVNING:

**Utveckla smartare
gröna gaturum**

Mycket grön mark i staden har i onödan täckts med asfalt. På många ställen kan asfalten brytas upp och göra marken grön igen. Exempel på sådana platser är stora parkeringar och överdimensionerade gator, inte minst i stationsorterna. Gatornas potential som mötesplatser kan ökas genom att bilhastigheterna sänks och bilytorna krymper med hjälp av grönska. Antalet träd på skolgårdar, gator och torg kan ökas. Husfasader kan med rätt teknik kläs in i grönska eller omges av träd. Den sammanlagda ytan av stadens tak är stor. Tak, balkonger och terrasser kan utgöra grönytor med exempelvis inbyggda planteringsmöjligheter eller sedumväxtlighet. Växtvalet ska vara ståndortsanpassat.

**Höja kvalitet och
tillgänglighet på
befintliga gröna rum
och grönområden**

Förtätning av staden ska även innebära en förbättrad kvalitet och utveckling av gröna rum i staden. Nybyggnation kan innebära ett så stort ökat tryck på befintliga parker i närområdet, både för rekreation och dagvattenhantering, att det är nödvändigt att anlägga nya parkområden inom exploateringsområdet. Det ska finnas tydliga avtal med exploatörer kring vad som gäller vid byggnation på exempelvis parkmark. Bebyggs en del av en park, ska den kvarvarande parken utvecklas och kvalitetshöjas. Detta innebär att staden ska få högkvalitativ grönska genom både nya gröna rum och utveckling av befintliga. Lösningar som innebär att förskole- och skolgårdar görs attraktiva och kan användas av allmänheten som park efter skoltid, kan vara en del i strategin men ska inte ersätta parker och naturområden.

**Varje stadsdel ska
erbjuda en god livs-
miljö för de som bor
och verkar i området**

Det är viktigt att boende i de större stationsorterna och staden har tillgång till ett kvalitativt park- eller naturområde inom 200 meter från bostaden. En attraktiv boendemiljö innefattar närhet till parker och natur av hög kvalitet med ytor för lek och utevistelse. Kvalitetsaspekter handlar bland annat om parkers och naturområdets innehåll. Människor har behov av olika karaktärer och möjlighet till olika typer av aktiviteter, alltifrån vila och ensamhet till social samvaro, eller den för folkhälsan så viktiga motionen. Alla parker och grönområden kan inte erbjuda alla olika typer av funktioner och kvaliteter, men i arbetet med grönplaner för Hässleholms stad och stationsorter ska kvaliteter och brister identifieras, för att sedan leda till utvecklingsförslag i linje med ambitionen om en god, grön livsmiljö.

► Strategi 2: Planera smart och robust

KOMMUNEN SKA VERKA FÖR ATT:

KORT BESKRIVNING:

Rusta staden för ett förändrat klimat

Staden och stationsorterna ska anpassas för att klara ett förändrat klimat med ökad nederbörd, översvämningsrisk och värmeböljor. Hur väl staden rustas för ett förändrat klimat avgör hur väl staden och stationsorterna fungerar som livsmiljö i framtiden. Den gröna infrastrukturen har en viktig roll att spela avseende hur väl staden och de större stationsorterna absorberar och hanterar extremare väder.

Identifiera och utnyttja ekosystemtjänster

Kommunen ska utveckla arbetet med ekosystemtjänster i stadsplaneringen, vid såväl översiktlig planering som detaljplanering och projektering. Som tidigare nämnts ska stadens gröna struktur kunna hantera både översvämningar och hetta. Detta kan uppnås genom att exempelvis koppla ihop grönstruktur med dagvattenhantering och möjliga översvämningsplatser. Svalkande gröna väggar och tak kan också absorbera och fördröja både värme- och vattenflöden. Detta gäller både befintlig bebyggelse och vid nybyggnation. Lokalklimatet ska beaktas vid skötsel och projektering, hänsyn ska tas till exempelvis sol, skugga och lä.

Gynna den biologiska mångfalden i staden och stationsorterna

Inne i tätorterna finns fortfarande små naturområden kvar, som öar i bebyggelsen. Dessa områden domineras av växter och djur som naturligt förekommer i regionen. Områdena bör bevaras och utvecklas så att deras arter gynnas. Skapa naturlika områden i parker genom att avsätta delar av dem till djur och växter som naturligt förekommer i regionen. På väl valda platser kan död ved lämnas åt vedlevande insekter, som i sin tur blir föda åt levande hackspettar och andra fåglar. Hålträd är den naturliga häckplatsen för många fågelarter. Där hålträden saknas i staden kan holkar vara en värdefull ersättning. Att bygga en holk och se hyresgästerna flytta in kan ha stort pedagogiskt värde, inte minst för barn. En kortklippt skötselkrävande gräsmatta kan omformas till en artrik ängsmark. Detta innebär dock inte att grönområden ska tillåtas förfalla eller sköta sig själva. Rätt skötsel på rätt plats är ledord för park och naturvård. På de platser som död ved tillåts ligga och som ängsmark sås, är det viktigt att boende informeras om anledningen och fördelarna med detta.

Bevara stadens och stationsorternas äldre träd och möjliggör för nytillväxt av ädellövträd

Vid exploatering bör möjligheten till skyddsåtgärder för gamla ädellövträd grundligt utredas. Ofta tas gamla träd och buskar ner vid nybyggnation och nya planteras sedan på samma plats. Detta bör undvikas. Gamla träd ska inte avverkas enbart med argument om att trädet faller löv/frö, skuggar eller skymmer utsikten. Gamla träd med en kraftig stam är mycket värdefulla ur biologiskt hänseende.

**KOMMUNEN SKA
VERKA FÖR ATT:**

KORT BESKRIVNING:

**Använda dagvatten
som en rekreativ och
estetisk tillgång**

I både staden och tätorterna är dammar, sjöar och våtmarker viktiga inslag. Ofta rinner vattnet i kulvertar under marken, bättre är om det kan tas om hand i parker, gaturum och naturområden. Verka för lokalt omhändertagande av dagvatten på kvartersmark (LOD). Restaurera och återskapa våtmarker, dammar och sjöar. Om vattnet rinner i meandrande bäckar och genom våtmarker, kan det också renas på naturlig väg. Det behövs fler öppna vatten, utan stängsel, tillgängliga för allmänheten. Vid planläggning av mark bör lågt liggande områden med översvämningsrisk ej bebyggas utan avsättas som park- eller naturområden. Hårdgörs sådan mark stängs de naturliga vattenvägarna av med översvämning som följd. Ytvatten från gator och tak kan ledas direkt till våtmarker avsedda för infiltration i park- och naturområden. Befintliga och nya parkrum kan delvis grävas ur för att vara lämpliga för skyfallshantering. Genom att ta ett samlat grepp om dagvattenhanteringen på allmänplatsmark kan kommunen använda dagvattnet som ett stadsbyggnadselement, på ett estetiskt tilltalande sätt. Kommunen har, på allmän platsmark, genom Hässleholms Vatten full rådighet över detta.

**Bevara och utveckla
gröna kilar för djur
och organismer**

I takt med att staden förtätas hotas dessa ekologiska korridorer av barriärer som trafikleder och bebyggelse. Förstärk gröna kilar som leder naturen in i, och genom centrum. Dessa ska ha stor biologisk variation och potential att hysa arter som naturligt förekommer i regionen. Människor, växter och djur ska lättare kunna ta sig fram i dessa stråk. Sambanden kan skapas genom att bygga passager över eller under motorvägar och järnvägar, så kallade ekodukter.

**Bevara och utveckla
kommunens
landskaps-
karaktärer även
i tätorten**

Processen ska fortsätta med att utveckla kommunala, tätortsnära naturreservat. Särskild vikt bör läggas vid att minska förlusten av naturliga livsmiljöer för hotade arter och biologisk mångfald. Att bevara och återställa exempelvis våtmarker är ett exempel på hur detta kan motverkas. Kommunens olika landskapskaraktärer ska lyftas fram genom kartläggning och ändamålsenlig skötsel. Det småskaliga och varierande landskap som förknippas med kommunens kulturlandskap har stor betydelse både som en miljö med stor biologisk mångfald och ur rekreativt hänseende, inte minst för känslan av arv och kontinuitet. Samsyn och samarbete kring detta mellan kommunen och privata jordägare innebär goda möjligheter till främjande av hållbara tätortsnära skogsmiljöer.

► Strategi 3: Planera för hälsa och social hållbarhet

KOMMUNEN SKA VERKA FÖR ATT:

KORT BESKRIVNING:

Öka möjligheterna till medborgarinflytande över den gröna stadsplaneringen

Kommunen bör ta fram en handlingsplan för hur medborgare kan engageras i den gröna stadsplaneringen. Ett led i att förbättra resultaten i SCB's förtroende- och medbestämmandemätning, och samtidigt leva upp till Landskapskonventionen, skulle kunna vara att finna innovativa sätt att involvera befolkningsgrupper som mer sällan kommer till tals, exempelvis barn och unga eller nyanlända.

**Satsa på trygghets-
skapande stads-
byggnad**

För att stadens invånare ska använda de offentliga och gröna miljöerna krävs att de känner sig trygga när de nyttjar dem. Välavvägd belysning samt fönster och dörrar riktade mot gatu- och parkrum är åtgärder som brukar ge effekter för den upplevda tryggheten på platser. Här finns möjlighet att vara innovativ, kanske är det vegetationen i parken som ska lysas upp bitvis, och inte i första hand stigen eller vägen. Det kan upplevas tryggare att ha översikt än att vara exponerad.

Förbättra särskilt utemiljön i de tätaste delarna av staden och för boende i flerfamiljshus

Vid förtätning kommer de facto vissa av stadens och tätorternas gröna ytor och mellanrum att försvinna eller naggas i kanten. Detta ställer högre krav på de grönytor som lämnas kvar. Socioekonomiskt svagare grupper som exempelvis nyanlända och ensamstående låginkomsttagare med barn, tenderar i Hässleholm att bo i flerfamiljshus. När boende saknar egna trädgårdar blir kraven på bostadsgården och den offentliga utemiljön högre. Tillgången till goda utemiljöer och mötesplatser är en rättvisefråga. Fastighetsägare bör uppmuntras att skapa goda gårdsmiljöer, något som också gäller allmännyttan i form av Hässlehem. Parker och grönområden i anslutning till flerbostadshusområden bör ges prioritet rörande proaktiv planering, funktion, innehåll och skötsel.

Värna och utveckla tysta platser i tätorten

Det är svårt att finna tysta platser i staden och tätorterna. Vid hög ljudnivå kan buller leda till förhöjd stressnivå och sjukdomar. Noga utvald vegetation i kombination med bullerdämpning bör ges plats i planeringen av exempelvis bostäder, skolor och trafikleder. Att visuellt stänga ute ljudkällan kan också "sänka" den upplevda volymen. Bullerdämpande åtgärder och skydd av tysta platser i stadens närområde bör prioriteras i planeringen.

Prioritera och utveckla arbetet med informations-spridning avseende gröna kvaliteter och ekosystemtjänster

För att såväl kommunens olika förvaltningar och företag, som kommunens invånare ska dela en samsyn kring betydelsen av kvalitativa gröna rum, skogar och rekreationsområden krävs ett kontinuerligt informations- och delaktighetsarbete. Detta arbete måste bedrivas både internt inom den kommunala verksamheten, och externt mot och med invånarna, och med olika metoder.

**KOMMUNEN SKA
VERKA FÖR ATT:**

KORT BESKRIVNING:

Skapa varierande stadsmiljöer och synliggör platsers identitet och historia

Staden behöver levande centrum med platser, torg och parker som lockar till möten, vistelse och aktiviteter. Det kan handla om att lyfta fram platsers unika värden, exempelvis topografiska variationer, närhet till naturen eller forn- och kulturminnen. Sprid information om dessa och gör dem lätta att hitta, exempelvis med tydlig kulturminnes- eller fornlämningsmärkning, informationsskyltar, appar osv. Lyft fram och utöka stadens unika offentliga utsmyckningar och skulpturer. Det ska inom stadsplaneringen finnas en förförståelse för stadslandskapets roll som identitetsskapande element i människors livsmiljö, och uttryck för ett gemensamt kulturarv i ett mångkulturellt samhälle.

Skapa möjligheter för odling i staden

Stadsodling är en uppskattad sysselsättning för många stadsbor och aktiviteten har flera dokumenterade hälsoeffekter. Odlingsallmänningar fungerar också som utmärkta mötesplatser, odlare emellan såväl som mellan odlare och kommunens personal. Lärdomar från den processen samt liknande projekt kan utgöra grunden för en kommunal handlingsplan för stadsodling.

Ta ett samlat grepp om skol- och förskolemiljön och öka den pedagogiska funktionen i park- och naturområden

Riktlinjer för förskolegårdar i Hässleholms kommun formulerar en rad mål som ligger i linje med grönstrategin. Det vore även önskvärt att ta ett liknande initiativ rörande utemiljön för skolor och kommunalt drivna särskilda boenden och vård- och omsorgsboenden. Vid denna typ av arbete ska alla berörda förvaltningar involveras i ett tidigt skede. Kommunen ska verka för att skol- och omsorgsnära skogar och naturområden bevaras och utvecklas, samt uppmuntra och underlätta användningen av park- och naturområden för pedagogiska syften.

Prioritera tillgänglighet och rörelsemöjligheter

Vid nybyggnation ska det finnas park- och/eller naturområden i anslutning till förskolor, skolor, äldreboende och LSS-boende, för lek, studier och rekreation. Dessa gruppers närområden ska prioriteras vid åtgärder och skötsel. Tillgängligheten till områdena ska vara god och rörelsehindrade ska kunna ta sig fram och runt i park- och naturområden. Motions slingor ska finnas i en del park- och naturområden. Belysning är viktigt för att människor ska använda motions- och rekreationsområden även under den mörka delen av året. Tillgång till vandringsleder och promenadstråk ska finnas i såväl Hässleholms stad som i de större stationsorterna. De fina vandringsleder och promenadstråk som finns i kommunen bör lyftas fram och marknadsföras för kommuninvånare såväl som boende på annan ort, i enlighet med kommunens verksamhetsmål om stärkande av varumärket Hässleholm och attraktivitetsmålet i *Det öppna Skåne 2030*.